

Aika: Perjantai 15.11.2024 klo 8.15-10.15

Paikka: Tampereen kaupunkiseutu, kh. Valimo, Kelloportinkatu 1 B

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Auvinen Kari	vs. kunnanjohtaja	Lempäälä
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi
Latvala Mikko	kunnanjohtaja	Vesilahti, 2. vpj.
Linnamaa Reija	johtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere
Piiparinen Pauli	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi
tilalla:		
Liinavuori Juha	talousjohtaja	Ylöjärvi
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia, 1. vpj.
Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihiteeri	sihteeri, TKS

Kutsutut:

Kummola Kalervo	seutuhallituksen puheenjohtaja	Tampere
Savisaari Lauri	sivistyspalvelujen johtaja	Tampere, 118-120 §
Aalto Mari	lukiokoulutuksen johtaja	Tampere, 118-119 §
Nordling Merja	hyvinvointipäällikkö	TKS, 118-120 §
Lippo Antti	kehittämispäällikkö	TKS, 121 §
Välimäki Jussi	seututietopäällikkö	TKS, 121 §

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

117 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	3
118 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LUKIOSELVITYS 2024.....	4
119 § LUKIOKOULUTUKSEN SEUDULLISET LAATUKRITEERIT JA TOIMEENPANO.....	7
120 § ENGLANNINKIELISEN KASVUN JA OPPIMISEN POLUN RAKENTAMINEN, TILANNEKATSAUS.	9
121 § VÄESTÖ 2040 -TULEVAISUUSTARKASTELU, TULOSTEN ESITTELY.....	13
122 § KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN TYÖ- JA SEMINAARIMATKA KEVÄÄLLÄ 2025	16
123 § YHTYMÄKOKOUKSEN KOOLLE KUTSUMINEN	17
124 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT	18
125 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET	19
126 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	19

117 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Kokouksen 1.11.2024 täytäntöönpano

Asiat	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Henkilöliikennetutkimukseen 2025 osallistuminen	Seutuhallituksessa 27.11. Valmistelu jatkuu saadun ohjauksen ja työsuunnitelman mukaisesti.	TKS, kunnat
Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen seutuvertailut 2023	Seutuhallituksessa 27.11., josta vertailut lähetetään kuntien omassa ja seudullisessa suunnittelussa hyödynnettäviksi	TSK, kunnat
Kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet ja talousarvio vuodelle 2025	Seutuhallituksessa 27.11.	TKS
Toiminnallisten tavoitteiden ja talouden toteutuminen 1.1.-31.8.2024	TARLAN kokouksessa 7.11.2024	TKS
Seutustrategian arviointityö, tilannekatsaus	Arviointityötä jatketaan suunnitelman mukaisesti. Strategiatyöryhmän kokous 6.11.2024	TKS

Liitteet:

KJK muistio 1.11.2024

118 § TAMPEREEN KAUPUNKISEUDUN LUKIOSELVITYS 2024

Kuntajohtajakokous 15.11.2024

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä selvityksen tulokset tiedoksi ja

että tuloksia hyödynnetään lukiokoulutuksen seudullisen tiekartan laadinnassa.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liite:

Lukioselvitys / esitysmateriaali

Käsittelyvaiheet:

Perustelut:

Hyvinvointipäällikkö Merja Nordling

Kuntayhtymän toiminnallisena tavoitteena 2024 oli laatia lukiokoulutuksen tilannekuva. Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä tilasi 2.2.2024 seudullisen lukioselvityksen Fountain Park Oy:ltä. Työskentelyn taustalla on vuoden 2019 seudullinen lukioselvitys sekä vuoden 2021 valtakunnallinen lukiouudistus.

Selvityksen aineiston tuottaminen perustui kolmeen kyselyyn:

1. Vuoden 2019 lukioselvityksen toimenpiteiden toteutuminen
2. Toimintaympäristön ja lukiokoulutuksen muutosten vaikutukset
3. Lukiokoulutuksen tulevaisuus verkkoavoriihi

Ensimmäiseen kyselyyn saatiin 74 vastausta, joista suurin osa opetushenkilökunnalta. Toiseen osaan saatiin 33 vastausta, sisältäen mm. luottamushenkilöitä ja kuntajohtajia. Kysely oli haastava, ellei lukiokoulutus ollut entuudestaan hyvin tuttu.

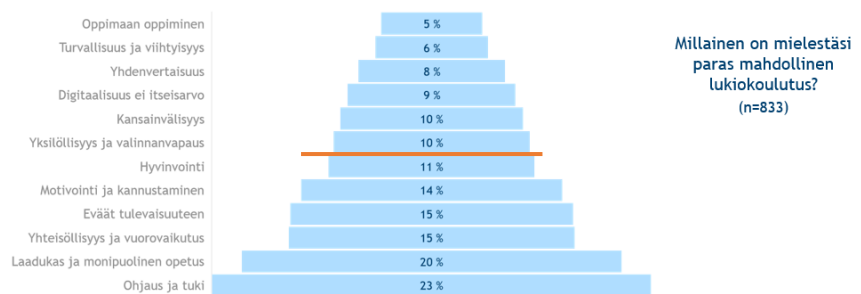
Kolmannen kyselyn kohderyhmänä olivat opiskelijat, lukioiden henkilöstö sekä lukioiden rehtorit ja vararehtorit. Kyselyyn vastasi yli 800 henkilöä. Vastajista noin 600 oli nuoria opiskelijoita ja lähes 200 lukio-
laisten huoltajia. Kyseisestä aineistosta muodostui keskeisin osa lukiokoulutuksen selvitystyön aineistoa. Kahden ensimmäisen kyselyn tulokset eivät ole yleistettävissä vähäisen vastaajamäärän vuoksi.

Sivistyspalvelutyöryhmä käsitteli asiaa kokouksessaan 26.8.2024.

Sivistyspalvelutyöryhmä käsitteli lukiokoulutuksen tulevaisuus verkkoai-
voriin tuotoksia kahden teeman osalta:

1. Parhaan mahdollisen lukiokoulutuksen rakennuspalikat
2. Opiskelijoiden ja aikuisten tärkeimmiksi kokemat asiat

Teeman 1 osalta sivistyspalvelutyöryhmän nostot lukiokoulutuksen ke-
hittämiseen nojasivat kyselyn tuloksiin (alla)

Nostot

- Tuen asioiden osalta mm. tiedon siirtyminen nivelvaiheessa perus-
opetuksesta lukiokoulutukseen tulee toteutua nykyistä systemaatti-
semmin.
- Laadukkaan ja monipuolisen opetuksen osalta korostettiin menetel-
mällisen monipuolisuuden ja saavutettavuuden merkitystä.
- Yhteisöllisyys ja vuorovaikutus koskettaa lukioissa niin opiskelijoita
kuin henkilöstöäkin. Sivistyspalvelutyöryhmä ehdotti henkilöstön
osalta mm. samanaikaisopettajuuden/ yhteisopettajuuden lisää-
mistä. Opiskelijoiden arkeen ehdotettiin enemmän ryhmässä oppi-
misen ja ajatusten jakamisen mahdollisuuksia, sekä valmentavaa,
kannustavaa ja rohkaisevaa työtettä. Työskentelyssä todettiin
myös, että myönteinen puhe yhteisön hyvinvoinnista ja opettajan
työstä lisää osaltaan hyvinvointia.
- Motivointi ja kannustaminen on tärkeää erityisesti nuorten kanssa
toimittaessa. Sivistyspalvelutyöryhmä korosti opetettavan ryhmän
tuntemista, motivointia, kannustamista ja oppilaskohtaisia joustoja,
positiivista eriyttämistä. Lisäksi painotettiin itseohjautuvuuteen kan-
nustamista, sekä yksilöllisyyden ja valinnanvapauden raamittamista
ohjausresurssin tarkoituksenmukaisemman käytön mahdollista-
miseksi.

Teeman 2 osalta sivistyspalvelujen työryhmän nostot lukiokoulutuksen
kehittämiseen nojasivat kyselyn tuloksiin (alla)

Tulevaisuuspohtinta

Opiskelijoiden ja aikuisten TOP 10 tärkeimmät asiat

OPISKELIJAT	AIKUISET
1. Koulukiusaamisen ja kouluväkivallan nollatoleranssi	1. Oppimaan oppiminen
2. Luokkien tulisi olla siistit ja hyvin ilmastoidut	2. Opitaan myös elämänhallintaan liittyviä asioita
3. Opiskelijoiden ja opettajien hyvät ja mutkattomat välit	3. Koulukiusaamisen ja kouluväkivallan nollatoleranssi
4. Opiskelijalla on selkeä käsitys, mitä hänen täytyy suorittaa ja missä järjestyksessä saavutetaan lukion oppimäärän sekä ylioppilastutkinnon	4. Onnistumisen kokemuksia kaikille
5. Lukiossa on kannustava ja positiivinen ilmapiiri	5. Vahvistaa opiskelijoiden sinnikkyyttä ja tulevaisuuden uskoa.
6. Oppimaan oppiminen	6. Opiskelu vaatii harjoittelua ja sitä tulisi myös opettaa
7. Opiskelija saa yksilöllistä ohjausta ja tukea opintojen aikana silloin kun sitä tarvitsee	7. Ennakoiva tuki tärkeää, avun saaminen jo ennen kuin opiskelija on pudonnut kärryiltä
8. Antaa nuorten nauttia nuoruudesta ja kannustaa iloitsemaan asioista tässä ja nyt	8. Huomataan oppimiseen liittyvät ongelmat ajoissa
9. Tukee oppilasta vaikeuksissa ja samalla kannustaa siinä, missä oppilas on hyvä	9. Yksilöllisesti huomioivampi
10. Opinnot eivät ole liian kuormittavia	10. Tukee oppilasta vaikeuksissa ja samalla kannustaa siinä, missä oppilas on hyvä

Nostot

- Yhteisöllisyys ja ilmapiiri vaikuttavat moneen koosteessa mainittuun kohtaan
- Oppimaan oppimisen osalta merkitystä on pedagogiikalla, yhteistyöllä perusasteen kanssa ja tarjottavalla tuella. Tarvitaan enemmän laaja-alaisten aineiden painotusta. On hyvä tutkia tekoälyn hyödyntämisen mahdollisuuksia oppimaan oppimisen tukena.
- Opintojen kuormittavuuden keventämiseen on etsittävä ratkaisuja. Korostettiin nuoruudesta nauttimista ja sitä, että elämää on oppilaitoksen ulkopuolellakin. Liikunnan merkitys jaksamisen lisäämisessä nostettiin esiin.
- Tärkeänä nähtiin tavoitteisiin pääsemisen sinnikäs tavoittelu ja tulevaisuususkon ylläpitäminen
- Lopuksi nostettiin esiin hyvän huomaaminen, arvostava vuorovaikutus ja toisille kauniisti puhumisen merkitys.

Sivistyspalvelutyöryhmän tuotokset huomioidaan lukiokoulutuksen tiekartan (2025–2028) käynnissä olevassa laadintaprosessissa. Tiekartta valmistuu kevään 2025 aikana ja toimeenpano käynnistyy lukuvuonna 2025–2026.

119 § LUKIOKOULUTUKSEN SEUDULLISET LAATUKRITEERIT JA TOIMEENPANO

	Kuntajohtajakokous 15.11.2024
Päätösehdotus.	Seutujohtaja Nurminen: Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan merkitä tiedoksi lukiokoulutuksen seudulliset laatukriteerit, päättää lukion laatutyön toimeenpanosta/seudullisesta koordinaatiosta.
Päätös.	Päätösehdotus hyväksyttiin. Hyväksyttiin koordinaation käynnistäminen selostuksessa esitetyllä tavalla. Koordinaation tarkastelu kuntajohtajakokouksessa on vuoden kuluttua käynnistymisestä.
Liite:	Seudulliset laatukriteerit ja koordinointiresurssit
Käsittelyvaiheet:	
Perustelut:	Hyvinvointipäällikkö Merja Nordling Kuntayhtymän toiminnallisena tavoitteena 2024 oli laatia lukiokoulutuksen seudulliset laatukriteerit. Seudullisen ja monivaiheisen työn tuloksena on valmistunut lukiokoulutuksen seudulliset laatukriteerit, jotka tukevat lukiokoulutuksen seudullisen tiekartan tavoitteita ja päivittämistä sekä lukioselvityksestä 2024 nousevia teemoja. Sivistyspalvelujen työryhmä (SIPA) on hyväksynyt kriteeristön. Seudulliset kriteerit on jaettu neljään, valtakunnallisen laatustrategian määrittelemään laatutekijään erillisine minimi- ja tavoitetasosisältöineen: <ul style="list-style-type: none">- laadukas oppiminen,- hyvinvointi ja osallisuus,- kehittyvä toimintakulttuuri ja- saavutettava lukiokoulutus (erityisesti opiskelupaikan saavutettavuus ja kielellinen saavutettavuus). Tarkemmat kriteerien kuvaukset ja kriteeristö löytyvät liitemateriaalista (PowerPoint), joka esitellään kokouksessa.

Kehittämistyön seudullinen koordinointi

Sivistyspalvelutyöryhmä 24.10.2024 päätti esittää lukiokoulutuksen kehittämisen seudullisen koordinaation käynnistämistä vuoden 2025 määräaikaisena kokeiluna siten, että kunnat ja yksityiset lukiot rahoittavat yhteisvastuullisesti 40 % Tampereen lukiokoulutuksen kehittämispäällikön työajasta seudullisten koordinoititehtävien hoitamiseen. Rahoitusosuudet vuodelle 2025 perustuvat opiskelijamääriin laskentapäivän 20. 9.2024 tilanteessa ja näkyvät alla olevassa taulukossa:

Sivistyspalvelutyöryhmä päätti tuoda koordinointiin liittyvän rahoitusasian kuntajohtajien hyväksyttäväksi kuntien säästötoimien takia.

Lempäälän lukio	447	1949€
Ylöjärven lukio	512	2233€
Kalevan lukio	675	2943€
Tampereen yhteiskoulun lukio	899	3920€
Nokian lukio	541	2359€
Kangasalan lukio	451	1967€
Oriveden lukio	161	702€
Pirkkalan lukio	266	1160€
<u>Svenska samskolan i Tammerfors</u>	57	249€
Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio	269	1173€
Tampereen steinerkoulun lukio	189	824€
Tre lukiot (kaikki 7)	4709	20534€

Seudullinen koordinointi kohdistuisi ennen kaikkea laatutyön ohjaukseen ja koordinointiin. Ensisijaisena tehtävänä olisi seurata ja ohjata kaupunkiseudun lukiokoulutuksen seudullisen tiekartan ja seudullisten laatukriteerien toteutumista yhteistyössä seudullisen lukiotyöryhmän ja lukioiden johtoryhmien kanssa. Myös seutuvertailun hyödyntäminen ja analysointi sekä seudullinen henkilöstön osaamisen kehittäminen ovat tärkeä osa laatutyötä ja painopisteiden valintaa.

Koordinaation vastuulla olisi myös lukiokoulutuksen seudullisten työryhmien valmisteleva työskentely: seuturehtoreiden ja kehittäjäopettajien sekä –opiskelijoiden tapaamisten suunnittelu ja tavoitteiden asettelu yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Työhön kuuluisi lisäksi yhteisten materiaalien jakaminen ja käyttöönoton tukeminen (esim. erilaiset opiskelija- ja huoltajakyselyt ja niiden analyysit, toimenpide-esitykset, lukuvuosisuunnittelu) sekä yhteiset koulutustapahtumat, jotka vahvistavat laatutyötä. Laadun tavoitetason saavuttamisessa tärkeitä ovat myös laaja-alainen pedagoginen kehittäminen, työelämä- ja korkeakouluyhteistyön edistäminen ja seudullisten aine- ja ryhmänohjaustiimien asiantuntijuuden hyödyntäminen.

120 § ENGLANNINKIELISEN KASVUN JA OPPIMISEN POLUN RAKENTAMINEN, TILANNEKATSAUS

Kuntajohtajakokous 15.11.2024

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä tilannekatsauksen tiedoksi

että sivistyspalvelujen työryhmä käynnistää tilannekuvan laadinnan englanninkielisestä varhaiskasvatuksen ja opetuksen palvelutarpeesta, palvelutarjonnasta ja mahdollisista kohderyhmistä.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Käsittelyvaiheet:

Perustelut:

Hyvinvointipäällikkö Nordling

Taustaa

Kuntayhtymän toiminnallisena tavoitteena 2024 on englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun kehittämisen käynnistämisen. tavoite kytkeytyy seutustrategian kansainvälisyysteemaan.

Sivistyspalvelutyöryhmä (SIPA) delegoi konkreettisen toiminnan käynnistämisen varhaiskasvatukseen, opetuksen sekä lukiokoulutuksen alatyöryhmilleen. Alatyöryhmien puheenjohtajat Sari Vänilä, Ville Raatikainen sekä Mari Aalto tekivät kuntayhtymän hyvinvointipäällikön kanssa vierailun Tampereen englanninkieliseen kouluun, Fistaan 6.9.2024 tutustuakseen englanninkielisen esi- ja perusopetuksen toteutukseen, sekä käydäkseen keskustelua teemaan liittyvistä mahdollisuuksista ja haasteista.

Koulussa toimii esi- ja perusopetuksen luokat 0–9. Rehtorin mukaan Fistassa vaihtuvuus yhden lukuvuoden aikana voi olla jopa 50 %, mikä haastaa pysyvyyttä ja yhteisöllisyyden rakentamista. Kaikki oppilaat opiskelevat Fistassa suomen kieltä pakollisena oppiaineena (S2) ja koulussa painotetaan kaikessa toiminnassa suomen kielen merkitystä. Osa oppilaiden perheistä ei tunnista lastensa suomen kielen opiskelun tärkeyttä, eikä lasten suomen kielen opiskelua välttämättä tueta vanhempien toimesta. Osa perheistä viettää vapaa-aikaansaakin joko englannin- tai muunkielisissä yhteisöissä, jolloin vapaa-ajallakaan lasten suomen kielen taito ei pääse kehittymään.

Puutteellinen suomen kielen taito on haaste osalle nuoria siirryttäessä perusopetuksesta toisen asteen opintoihin, erityisesti lukioon. Kaikilla nuorilla englannin kielen taito ei ole riittävä siihen, että he voisivat opiskella lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa myöskään englanniksi. Useimpien maahan muuttaneiden nuorten äidinkieli on joku muu kuin suomi, ruotsi tai englanti. Kaikki halukkaat eivät pääse etenemään Fistasta IB-lukioon mm. puutteellisen kielitaidon vuoksi. Tampereen IB-lukiossa noin puolet opiskelijoista on äidinkieleltään suomenkielisiä, jotka haluavat suorittaa lukion englanniksi kansainvälistymismahdollisuuksiensa lisäämiseksi.

Huomioitavaa on, että myöskään korkea-asteen opinnoissa ei ole juurikaan mahdollisuuksia opiskella täysin englannin kielellä.

Englanninkielisten palvelujen saatavuus nyt ja tulevaisuudessa

Tampereen kaupunki on linjannut, että Fistaan pääsee opiskelemaan ensisijaisesti tamperelaiset lapset ja nuoret. Rehtorin mukaan on todennäköistä, että Fistan opiskelupaikkojen osoittaminen kehyskuntien lapsille jää tulevana vuosina varsin vaatimattomaksi, tai kehyskuntien lapsille ei voida osoittaa lainkaan paikkoja esiopetukseen ja ensimmäiselle luokalle.

Varhaiskasvatuksen osalta keskusteltiin siitä, että englanninkielisyyteen voisi tarjota kunnallisena palveluna Tampereen kaupunkiseudulla ensisijaisesti kielisuihkutoimintaa, jota on jo nyt tarjolla joissakin yksiköissä. Varsinaista englanninkielistä varhaiskasvatusta tarjoaa tälläkin hetkellä yksityiset palveluntuottajat.

Lukiokoulutuksen osalta lainsäädäntö on edistymässä siten, että ensimmäiset englanninkieliset opiskelijaryhmät voisivat aloittaa opintonsa lukuvuonna 2026–2027. Englanninkielisen ylioppilastutkinnon voisi suorittaa ensimmäistä kertaa keväällä 2029. Todennäköisesti Tampere saa joko 25 tai 50 aloituspaikkaa englanninkieliseen lukiokoulutukseen. Englanninkielisen lukiokoulutuksen käynnistyminen ei kuitenkaan ratkaise mm. Fistassa opiskelevien nuorten pääsyä englanninkieliseen lukiokoulutukseen, sillä linjalle pääseminen rajataan siten, että nuoren ei ole ollut mahdollista hankkia riittävää suomen kielen taitoa ennen siirtymistä lukioon. Tällöin englanninkielisen lukiokoulutuksen ja ylioppilaskokeen mahdollisuus rajataan aikaisintaan seitsemännelle luokalle Suomeen saapuneille nuorille.

Fistassa keskusteltiin yhteisesti siitä, että englanninkielisen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen polun rakentamisessa on tärkeää varmistaa se, että englannin kielellä opiskelleille nuorille tulee olla avoinna mahdollisuus myös englanninkielisiin toisen asteen opintoihin. Tätä varten kaupunkiseudulla on tarkasteltava lukiokoulutuksen lisäksi myös Tredun tarjoamien englanninkielisten linjojen ja

opiskelijapaikkojen määrää. Ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen suurempaa englanninkielistä paikkamäärää, kuin mihin toinen aste pystyy vastaamaan

Sivistyspalvelutyöryhmän työskentely

Sivistyspalvelutyöryhmä käsitteli aihetta kehittämispäivillään 11.10.2024. Keskeisiksi kysymyksiksi nousivat: Kenelle? Miksi? Mitä? Sivistyspalvelutyöryhmä tunnisti, että tarve englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun rakentamiselle nousee ennen kaikkea elinkeinoelämän tarpeista. Keskustelussa todettiin, että englanninkielinen polku ei ratkaise kansainvälistymiskysymystä, sillä kaikilla maahan tulevilla lapsilla ja nuorilla ei ole riittävää englannin kielen taitoa opiskelukieleksi, koska äidinkieli on pääasiassa joku muu kuin englanti. Keskeistä on tarjota laadukasta suomen kielen opetusta. Lisäksi haasteina tunnistettiin:

- yksityisten englanninkielistä varhaiskasvatusta tarjoavien palveluntuottajien laadun vaihtelu. Useinkaan varhaiskasvatuksessa saavutettava englannin kielen taito ei riitä pääsyyn Fistaan.
- opetushenkilöstön osaamisen kysymykset sekä englanninkielisten opettajien saatavuushaasteet
- englanninkielisen lukiokoulutuksen järjestämistä koskeva lainsäädäntötyö on vielä kesken
- englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun järjestäminen koko Tampereen kaupunkiseudulla. Tämän toteutumisen edellytyksenä on seudullinen yhteistyö niin varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa kuin toisen asteen koulutuksessakin. Keskusteluun on otettava lukiokoulutuksen lisäksi mukaan myös Tredu.

Keskustelussa pohdittiin yhtenä mahdollisuutena IB-polun rakentamista varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle, kuten on toimittu mm. Oulussa ja pääkaupunkiseudulla.

Sivistyspalvelutyöryhmä tunnisti vapaa-aikapalvelujen roolin merkittävänä osana englanninkielisen kasvun ja oppimisen polun kehittämisen keskustelua. Erityisesti yhdistys- ja seuratoiminnan rooli harrastusten tarjoamisessa on keskeinen. Miten harrastustoimintaa voidaan toisaalta tarjota englannin kielellä, ja miten harrastusten kautta voidaan edistää englannin- ja muunkielisten lasten ja nuorten suomen kielen kehittymistä?

Päätelmät

Keskustelun päätteeksi todettiin, että Tampereen kaupunkiseudulla tarvitaan selkeä tilannekuva olemassa olevasta englanninkielisestä palvelutarpeesta, palvelutarjonnasta ja mahdollisista kohderyhmistä.

Tilannekuvassa on tarpeellista myös tutkia miten muualla Suomessa (erityisesti pääkaupunkiseutu ja Turun seutu) on toimittu/ toimitaan asian osalta, ja onko kehittämistyötä mahdollista tehdä muiden kaupunkiseutujen kanssa tulevaisuudessa.

121 § VÄESTÖ 2040 -TULEVAISUUSTARKASTELU, TULOSTEN ESITTELY

Kuntajohtajakokous 15.11.2024

Päätösehdotus:

Seutujohtaja Nurminen:

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan
merkitä tiedoksi hankkeen edistymisen.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Käsittelyvaiheet:

Perustelut:

Kehittämispäällikkö Lippo ja seututietopäällikkö Välimäki

ARA:n rahoittama 1,5-vuotinen Väestö 2040 -ennakointihanke on valmistumassa Seutufoorumiin 27.11. mennessä.

Hankkeen tavoiteasetantana on ollut:

- Tampereen kaupunkiseudun mahdollisen väestönkehityksen ennakointi vuoteen 2040.
- Väestönkehitykseen ja –rakenteeseen vaikuttavien keskeisten muutostekijöiden tunnistaminen ja kuvaaminen.
- Erilaisten väestö-, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen liittyvien tulevaisuuden kehityskulkujen tunnistaminen ja niiden vaikutusten arviointi kaupunkiseudun rakennettuun ympäristöön ja rakenteeseen.
- Laadulliset kuvaukset esimerkinomaisista ja mahdollisista tulevaisuuden asukaspersonista, sekä pohdinta tulevaisuuden asukkaiden hyvinvoinnista eri elämänvaiheissa.
- Suositusten tarjoaminen väestösuunnitteiden ja asumisen suunnittelun kehittämiseksi sekä väestönkehityksen enakoimiseksi.

Johtopäätöksiä muuttuvasta väestörakenteesta:

Matala syntyvyys johtaa lasten määrän vähenemiseen, ainakin 2020-30-luvuilla. Syntyvyys on kaupunkiseudulla laskenut noin 22%. Suurin lasten määrä kaupunkiseudulla on tarkastelujaksolla ollut suurimmillaan vuonna 2012, jolloin seudulla syntyi noin 4500 lasta vuodessa. Vuonna 2022 syntyneitä oli noin 3500. Mikäli syntyvyyden lasku pysähtyy, lasten määrä voi alkaa palautua viime vuosien tasolle. Tulevaisuudessa tiivistyväällä kaupunkiseudulla lasten asuin- ja elinympäristöt ovat entistä kaupunkimaisempia, monimuotoisempia ja monikulttuurisempia. Ikäluokkien pienentyessä lapsilla on vähemmän kavereita.

Myös nuorten määrä kaupunkiseudulla vähenee matalan syntyvyyden tuloksena. Nuorten määrän vähentyminen saattaa johtaa kouluverkon keskittämiseen, mikä pidentää nuorten keskimääräistä koulumatkaa. Ikääntyvän väestön sitoessa resursseja nuorten palvelut ja harrastusmahdollisuudet voivat heikentyä.

2040-luvun nuoret aikuiset ovat syntyneet vuosien 2015-2022 aikana, jolloin syntyvyys alkoi laskea Suomessa dramaattisesti. Siten heidän ikäluokkansa on edellisiä pienempi. Päätöksenteko edustaa väestön ikääntymisestä johtuen yhä vahvemmin vanhempia ikäluokkia ja nuorten aikuisten kokemus vaikuttamismahdollisuuksista tai siitä, miten hyvin päätöksenteko edustaa tätä ikäluokkaa voi heikentyä entisestään. Jos 2020-luvun kehitys jatkuu, nuorten aikuisten asumispreferenssit ovat 2040-luvulla aiempaa urbaanimpia.

30-44 –vuotiaiden (zoomeri-sukupolven) aikuisten määrän arvioidaan kasvavan noin 10 000 (12%) eli heidän osuus väestöstä pysyy jokseenkin samana kasvavalla kaupunkiseudulla. Ikä-ryhmässä kotitaloudet ovat aiempaa monimuotoisempia ja monikulttuurisempia. Ikäryhmässä lähes joka viides (18,2%) on vieraskielinen – useampi kuin muissa ikäryhmissä.

45-64 –vuotiaiden aikuisten määrän odotetaan perusuraennusteessa kasvavan noin 25 000 (27%). Ikäryhmä edustaa milleniaalien sukupolvea, joka tutkimusten mukaan on urbaanimpi, ympäristötietoisempi ja suosii pyöräilyä heitä vanhempaa sukupolvea enemmän.

Yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa erityisesti vanhemmissa ikäluokissa. Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa noin 22 000 asukkaalla (57%) mikä nostaa heidän kokonaismäärän noin 60 000 asukkaaseen – kyseessä olisi lähes samankokoinen väestösegmentti kuin vieraskieliset. 65-74 –vuotiaiden määrässä sen sijaan ei tapahdu merkittävää kasvua. Tyypillinen eläkeläinen on täten huomattavasti entistä vanhempi.

Maahanmuuttajaväestön odotetaan vähintään tuplaantuvan vuoteen 2040 mennessä: vieraskielisten määrä on eri skenaarioissa 63 000 – 75 000 (enimmillään noin 15% väestöstä). Vieraskielisiä olisi täten enemmän kuin esimerkiksi yli 75-vuotiaita. Tampereen kaupunkiseudulla maahanmuuttajaväestön suhteellinen osuus olisi vuonna 2040 kuitenkin pienempi kuin mitä Helsingin seudulla vuonna 2023 (19% prosenttia). Mikäli nykyinen kehitys jatkuu, maahanmuuttajaväestö tulee seudulle erityisesti Aasian ja Euroopan maista. Globaalisti suurimmat maahanmuuttopotentiaali on kuitenkin Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa. Lisäksi ilmastonmuutoskenaarioissa muuttoliikkeitä Eurooppaan odotetaan Lähi-Idästä ja Välimeren alueelta.

Näkökulmia hankkeen pääkysymykseen: kenelle suunnittelemme tulevaisuuden kaupunkiseutua?

- 1- Todennäköisesti noin 50 000 – 60 000 asukasta suuremmalle väestölle, missä maahanmuuttajien ja vieraskielisten sekä ikääntyneiden osuudet ovat paljon nykyistä suurempia. Vieraskielisten määrä voi vastata Kangasalan ja Ylöjärven vuoden 2023 yhteenlaskettua väestömäärää, noin 65 000 asukasta.
- 2- Väestö on paitsi monikulttuurisempi myös monimuotoisempi eri tavoin. Ydinperhemallin rinnalle tulee uudenlaisia perheyhteisöjä ja yhteisöasumisen muotoja.
- 3- Kaupunkiseudun väestö on aiempaa vanhempi. Ikääntyneille haasteita tuottaa mm. sään ääri-ilmiöt, digitaalinen kuilu ja autoriippumaton liikkuminen. Vuoden 2023 yli 65-vuotiaat ovat sukupolvea, jotka ovat eniten elämässään työmatkoja autolla kulkenut sukupolvi verrattuna heitä vanhempiin tai nuorempiin – monelle ikääntyneelle julkisen liikenteen päivittäinen käyttö on uuden taidon opettelua.
- 4- Sukupolville, jotka ovat erilaisia kuin työelämässämme nykyisin tuntemat sukupolvet. Sukupolvien erot näkyvät esimerkiksi arvostuksissa, liikkumispreferensseissä ja suhtautumisessa tulevaisuuteen. 2000-luvulla syntyneiden nuoruutta ja identiteetin rakentumista ovat varjostaneet ekologinen kriisi, pandemia, Ukrainan sota ja yleinen epävarmuus.
- 5- Aiempaa urbaanimmalle väestölle. Iso osa asukkaista ja heidän vanhemmista tai isovanhemmista on asunut kaupungissa koko ikänsä.

Lippo ja Välimäki esittelevät koontia hankkeen konkreettisista tuotoksista. Hankkeen keskeiset tulokset esitellään Seutufoorumissa 27.11. Tarkempia tuotoksia on tarkoitus esitellä kuukausittaisissa Ennakoinnin perjantaikahvit Teams-tilaisuuksissa talven aikana.

122 § KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN TYÖ- JA SEMINAARIMATKA KEVÄÄLLÄ 2025

Päätösehdotus:	<p>Kuntajohtajakokous 15.1.2024 Seutujohtaja Nurminen:</p> <p>Kuntajohtajakokous päättää keskustella kevään työ- ja seminaarimatkan järjestämisestä ja päättää tarvittaessa kohteen ja aikataulun.</p>
Päätös:	<p>Työ- ja seminaarimatka järjestetään 5.-7.3.2025 Brysseliin.</p>
Liitteet:	
Käsittelyvaiheet:	
Perustelut:	<p>Seutusihteeri Pohjonen</p> <p>Kuntajohtajakokous on tehnyt n. kerran vuodessa työ- ja seminaarimatkan, jolla on tutustuttu seutuyhteistyön näkökulmasta ajankohtaisiin kohteisiin. Teemat ja kohteet ovat sisältäneet mm. seudullisen- ja kuntayhteistyön, kaupunkipolitiikan, maankäytön, liikennejärjestelmän sekä valtio-kuntasuhteen teemoja.</p> <p>Matkakohteina on ollut kiinnostavia kaupunkiseutuja sekä Suomessa, Pohjoismaissa että Euroopassa.</p> <p>Kuntajohtajakokouksen mahdollinen kevään 2025 matkakohde ja matka-aika tulisi päättää, jotta matkan järjestelyihin voidaan tarvittaessa ryhtyä ajoissa.</p> <p>Ensin suunniteltu matka-aika 12.-14.2.2025 peruuntuu, koska Brysselin EU-toimiston avajaiset ajoittuvat 5.3.2025 päivälle, eikä kahta matkaa näin lähellä toisiaan ole mielekästä järjestää. Osallistumisesta 5.3.2025 EU-toimiston avajaisiin ei vielä ole kunnissa päätetty.</p> <p>5.3.2025 on seutuhallituksen kokouspäivä.</p>

123 § YHTYMÄKOKOUKSEN KOOLLE KUTSUMINEN

	Kuntajohtajakokous 15.11.2024
Päätösehdotus:	Seutujohtaja Nurminen: Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan että yhtymäkokous kutsutaan koolle 18.12.2024 klo 14.00 ja että kokouskutsun antaa seutuhallituksen puheenjohtaja.
Päätös:	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Liitteet:	
Käsittelyvaiheet:	
Tiedoksi.	jäsenkunnat
Lisätietoja.	seutusihteeri Juhani Pohjonen puh. 040 587 8557, etunimi.sukunimi@tamperenseutu.fi
Perustelut:	Perussopimuksen 4 §:n mukaan yhtymäkokous päättää <ol style="list-style-type: none">1. valitsee kuntayhtymän hallituksen jäsenet ja varajäsenet sekä nimeää puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan2. hyväksyy kuntalain säädösten mukaisesti kuntayhtymälle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvion sekä sen yhteydessä taloussuunnitelman,3. päättää tilinpäätöksen hyväksymisestä, tuloksesta, toimintakertomuksesta, vastuuvapauden myöntämisestä ja tarkastuslautakunnan ehdottamista toimenpiteistä, joihin lautakunnan valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aihetta,4. hyväksyy tarkastussäännön ja hallintosäännön5. valitsee kuntayhtymän tarkastuslautakunnan sekä nimeää lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan6. valitsee JHTT-yhteisön tai yhden JHTT-tilintarkastajan ja hänelle varalle JHTT-tilintarkastajan7. päättää muista seutuhallituksen esittämistä asioista Perussopimuksen 6 §:n mukaan yhtymäkokouksen kokouskutsu on vähintään 14 vuorokautta ennen kokousta lähetettävä jäsenkuntien kunnanhallituksille.

124 § MUUT JA TIEDOKSI ANNETTAVAT ASIAT

Seutujohtaja:

Liikennejärjestelmäpäällikön haun status.

Kuntajohtajat:

125 § SEURAAVAN KOKOUKSEN OHJELMOINTI JA TULEVAT KOKOUKSET

Vuoden 2024 kokoukset perjantaisin klo 8.15–10.15

1.11.,

HLT2025 osallistuminen + lisäotos

Seutuvertailut

TOT 1-8/2024

TAE2025 päätös

Seutustrategian arviointi, tilannekatsaus

15.11.,

Lukiokoulutuksen tilannekuva ja laatukriteerit

Englanninkielisen koulutuspolun valmistelu, lähetekeskustelu

Väestörakenne ja skenaariot 2040, loppuraportti

29.11.,

Keskustabarometri

Pyöräliikenteen pääreittien viestintäperiaatteet

Asumisen ja asuntotuotannon tietopohja ja tilannekuva

Maahanmuuton tilannekuva II

Vihreän siirtymän Green Deal

Seutupaneelin kehittäminen

13.12.

Koulusegregaation ehkäisemisen edistäminen

Vihreän siirtymän tilannekuva

Pyöräliikenteen pääreittien viestintäperiaatteet, hyväksyntä

Opiskeluhuollon yhteistyön edistyminen

Sini-viherstrategian vaihe I

Tietoyhteistyöverkoston toimintakatsaus 2024

Vuodelle 2025

IHT:n jatkokäsittely

Raidereformiin valmistautuminen

Tiekarttapäivitykset (vaka, opetus ja vapaa-aika)

VAKA-palveluseteliselvitys

Sini-viherstrategia

126 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.50.